

Detectie is de opstap naar een succesvolle talentontwikkeling in judo (deel 3)

Introductie

Een talentidentificatiemodel vloeit voort uit de kennis van de prestatie-bepalende factoren voor internationaal succes op volwassen leeftijd. In de vorige edities van JudoContact werd de nadruk gelegd op het identificeren van talent en de selectienormen die gehanteerd worden om waardevolle atleten te laten doorstromen naar de topsportschool judo. In dit artikel benadrukken we de talentdetectie, de veelal vergeten eerste fase, die de talentontwikkeling voorafgaat. In Vlaanderen werd een instrument ontwikkeld, het Vlaams Sport Kompas (VSK), dat de gemeenschappelijke kenmerken en de verschillen tussen sporten accentueert en zowel voor talentidentificatie als voor talentdetectie kan toegepast worden.

Methode

Twee recente studies over het VSK toonden door middel van verklarende statistiek aan welke talentkenmerken het verschil maken tussen sporten. Getrainde sportbeoefenaars werden in de correcte sport geplaatst louter op basis van hun morfologische, fysieke en coördinatieve talentkenmerken die aan de hand van niet-sportspecifieke tests werden geëvalueerd.

Resultaten

Een eerste studie kon 96,4% van de 141 onderzochte topsportleerlingen (jongens, 16.1 ± 0.8 jaar) correct plaatsen in één van de volgende negen sporten badminton, basketbal, gymnastiek, handbal, judo, tafeltennis, triatlon, voetbal en volleybal. In deze studie onderscheidde de judoka's zich door hun beweeglijkheid (shuttle run, 10 x 5 m) en hun lichaamsconstitutie die robuuster is dan de sportbeoefenaars uit de acht andere sporten (gestalte, gewicht en BMI). Deze vier generieke tests kunnen 95,7% jongens uit de topsportscholen correct plaatsen in enerzijds een groep en anderzijds een groep niet-judoka's ($r_{\text{can}} = 0.397$ and Wilks' $\Lambda = 0.843$ and $P < 0.001$).

In een tweede studie werden 100% van de onderzochte judoka's, taekwondoka's en karateka's in de juiste sport geplaatst bij getrainde jongens U13 (11.596 ± 0.578 y) en bij de nationale elite U18 (16.1 ± 0.8 jaar).

Bij de jongere groep scoorden de judoka's (U13) significant beter dan de karateka's voor één van de drie coördinatietests nl. het springen over balkje KTK. Bij de U18 waren er opmerkelijk grotere verschillen, de U18 judoka's scoorden significant beter dan de taekwondoka's en karateka's voor lenigheid (sit and reach), statische kracht (handknijpkracht) en rompkraft (sit-ups). Samen met de taekwondoka's scoorden ze eveneens significant beter dan de karateka's, voor de drie coördinatietests van de KTK.

Discussie

Bij talentdetectie willen we enerzijds te weten komen of we te maken hebben met een goede beweging en anderzijds willen we de verschillende eigenschappen van het kind in kaart brengen om ze te vergelijken met specifieke sportprofielen. Talentdetectie vraagt een bredere aanpak in meer dan één sport in tegenstelling tot de talentidentificatie die sportgebonden is. Het Vlaams Sport Kompas laat een dubbele aanpak toe met de generieke tests die desgewenst aangevuld kunnen worden met sportspecifieke tests. De besproken studies leiden tot de vaststelling dat het ten eerste mogelijk is om sportbeoefenaars in de juiste sport te plaatsen en ten tweede, dat naarmate ze ouder worden ze een meer uitgesproken profiel verkrijgen. Waarschijnlijk door een combinatie van training en natuurlijke selectie.

De detectie kan verder leiden tot een sportaanbod dat aanleunt bij de kwaliteiten van het kind, zodat het succes kan ervaren in de sport waarvoor het gekozen heeft. In de discussie vroeg specialiseren of breed ontwikkelen zou het aanbod moeten inspelen op een brede sportieve ontwikkeling waarbij de definitieve keuze nog even uitgesteld kan worden. Een vroege specialisatie in judo moet eveneens mogelijk zijn, omwille van het spelplezier dat het kind kan ervaren binnen deze sport. Wat niet mag betekenen dat er geen andere sport- of bewegingsactiviteiten uitgevoerd mogen worden. Een vroege detectie is, ondanks de sport overschrijdende aanpak van een systeem als het VSK, de eerste fase naar een succesvolle talentontwikkeling in judo.

Johan Pion en Matthieu Lenoir

Foto 1

Foto 2